

مبانی فلسفه

تحمیل در نظام اقتصادی پژوهش اسلام

مجموعه چهارمین همایش انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران

دانشگاه فردوسی مشهد
۱ و ۲ خرداد ۱۳۹۲

میان فلسفه

- امکانات شبکه‌های اجتماعی مجازی در ایجاد تحول تربیتی (با تأکید بر اهداف سند تحول) ۴۹۲
- احمد دارم ۴۹۳
- امکان‌سنجی گفت و گو در سند ملی آموزش و پرورش و ارائه مدل گفت و گوی صحیح مبتنی بر گفت و گوهای قرآنی ۴۹۴
- فاطمه بابایی ۴۹۵
- بررسی ابعاد فلسفی سند چشم‌انداز نظام تعلیم و تربیت و نقد درونی آن ۴۹۶
- سید محمد مرتفعی ۴۹۷
- بررسی و تبیین رویکرد پس از اختراع گرایی، تحول در برنامه درسی ایران ۴۹۸
- اصغر جمشیدی خورشیدی؛ حبیب صفری مظلل و حبیب پرچمی شایسته ۴۹۹
- چشم‌انداز فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش ۵۰۰
- صادق جهانگیری؛ جمیله چهانی ۵۰۱
- جاپاگا تربیت شهرهوندی در سند تحول بیناین نظام آموزشی ۵۰۲
- عرفانه قاسمپور خوشروdi و احترام لاسمهپور خوشروdi ۵۰۳
- جاپاگا رویکرد ایمان دینی کودک و نوجوان در سند تحول نظام آموزش و پرورش ۵۰۴
- مهران شایگان؛ سید محمد مرتفعی و بهنجه صابرور ۵۰۵
- فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و نقش آن در تحول نظام آموزش و پرورش ایران ۵۰۶
- مهران پهلوانی و دارود طلبی پور ۵۰۷
- مقایسه تعریف تربیت از منظر میانی سند تحول بیناین آموزش و پرورش با دیدگاه صاحب‌نظران معاصر تربیت اسلامی ۵۰۸
- شیرین رشیدی و ساره احمدی ۵۰۹
- جاپاگا فرهنگی پویی در شاخه‌های اهداف تعلیم و تربیت نوین ایران ۵۱۰
- سید خدادابادی شرطی و الهام مومن پور ۵۱۱
- پخش سوم؛ ترسیم چشم‌انداز تحولات آموزش و پرورش کشور از دیدگاه فلسفه تعلیم و تربیت ۵۱۲
- فلسفه و فلسفه آموزش و پرورش در ایران به کلام سو باید برود؟ ۵۱۳
- پیغمبر تائیدی ۵۱۴
- فلسفه تعلیم و تربیت به مثابه کنشی روشنگرانه در پرتو صورت‌بندی روشنگری پست مدرن ۵۱۵
- مصطفی برخوردزادی ۵۱۶
- ملاحظات چشیتی در راستای تحول در نظام تربیت رسمی و عمومی ایران ۵۱۷
- محمد حسنی ۵۱۸
- نهضت آهشتگی و تغییر در نظام آموزش و پرورش ایران** ۵۱۹
- ظاهره جاویدی کلاته جعفر آبادی ۵۲۰

جاویدی کلانه جعفرآبادی، طاهره (۱۳۹۲). نهضت آهستگی و تغییر در نظام آموزش و پژوهش ایران. در چکیده مقالات چهارمین همایش ملی انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران: مبانی فلسفی تحول در نظام آموزش و پژوهش ایران (صفحه: ۵۴۳-۵۳۹). مشهد: دانشگاه فردوسی مشهد.

نهضت آهستگی^۱ و تغییر در نظام آموزش و پژوهش ایران

طاهره جاویدی کلانه جعفرآبادی^۲

سرعت تغییر^۳ یکی از ضربالمثل‌های رایج در ادبیات قرن ۲۱ است. بر این اساس، این ایده تربیتی به منصه ظهور رسید که شایسته است دانش‌آموزان به گونه‌ایی بار آیند که آمادگی لازم برای سازگاری با تغییرات پیش رو را بیابند (سیلستر و مورسان^۴، ۲۰۱۲). ترغیب دانش‌آموزان به انجام فعالیت‌های چندگانه، پادگیری دروس متعدد بعد از وقت مدرسه و شرکت در کلاس‌های روزهای تعطیل پایان هفتة را می‌توان بعنوان نمونه‌هایی از پیامدهای این آمادگی بیان کرد. این فعالیت‌های فوق برنامه به قدری وقت دانش‌آموزان را پر کرده است که برای آنها کمتر فرصتی را برای انجام بازی و امور مورد علاقه‌شان باقی می‌گذارد (اریکو^۵، ۲۰۱۱). علاوه بر این، موارد دیگری از قبل؛ تنوU و فشردگی زیاد فعالیت‌های آموزشی که در مدارس سراسر دنیا در حال انجام است را می‌توان از نمونه‌های بارزی برای کسب آمادگی در عصر سرعت تلقی نمود.

با بررسی دقیق نظام آموزش و پژوهش ایران مشاهده می‌شود که این نظام نیز از تشعشعات عصر سرعتی نصیب نمانده است. تغییرات سریعی که در دهه اخیر در نظام آموزش و پژوهش ایران رخداده است؛ از جمله نظام ارزشیابی توصیفی در مقطع ابتدایی، و اضافه شدن پایه ششم به تحصیلات مقطع ابتدایی در سال تحصیلی جاری را می‌توان بعنوان شاهدی بر این مدعای کرد. تغییرات اخیر، سوالاتی را در ذهن ایجاد کرده است، اینکه از سویی، تا چه حد این طرح‌های تحولی مبتنی بر بنیادهای فلسفی و مطالعات دقیق علمی بوده است؟ و از سوی دیگر، اینکه آیا نظام آموزش و پژوهش کارشناسی‌های لازم را برای پژوهشی‌های اولیه به منظور شناسایی این نکته مهم که تمهیدات ضروری برای اجرای چنین طرح‌هایی از قبل

¹ - slow movement

¹ - دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد

³ - "pace of change"

⁴ - Robert Sylwester and David Moursund

⁵ - Tara Ehrcke

ابهای درسی و ضرورت

به نیازهای زن و ضرورت

هر امور مشارکت زنان نهاد

له زن در توسعه و سیاست

ی و راهنمایی مقایسه آن با

ابتدا؛ در چکیده همایش

انقلاب و مقایسه آن با کتب

مدیریتی، سیاست‌گذاری و

و با شتاب،
خرگوش و
چه بسا ممکن
به اتخاذ سر
در کارها و
تکریم آهـ
همچین، بر
شود که هر
می نمایند. بدـ
کارهای مهم
ترتیب از عارـ
روانی زیادی
دانماً مشغول،
مدرسه و دومـ
دارند خاطراتـ
می باشند، بازـ
ارتباطی آنها دـ
در مقابل ایـ
تحت عنوان غذـ
۱۹۸۶ مطرح شـ
آهسته^۵ مدرسهـ

اندیشه و فراهم شده را، انجام داده است؟ بعنوان مثال آیا معلمین که یکی از عناصر اصلی اجرای این طرح‌ها می‌باشند برای فهم و اجرای دقیق آن آماده شده‌اند؟ آیا خانواده‌ها در جریان چگونگی و اهمیت این تحولات قرار گرفته‌اند؟ آیا دانش‌آموزان از قابلیت‌های لازم برای متحقق ساختن آن برخوردار هستند و به انجام آن رغبت دارند؟ آیا مدارس به امکانات و وسائل لازم برای اجرای آن تجهیز شده‌اند؟... می‌توان ریشه این تغییرات سریع در نظام آموزش و پرورش را تا حد زیادی متاثر از نهضت شتاب و تعجل که از ثمرات عصر مدرنیسم می‌باشد؛ و در همه جوامع بشری سایه افکنده است، جستجو نمود. دنیا ماشینی مدرنیسم، تحولات عظیمی را در زمینه‌های فلسفی، علمی، تکنولوژیکی و فناوری ایجاد کرده است که اثرات مفید و نامفید آن در لایه‌های متنوع جنبه‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی حیات انسان رسوخ نموده و همه امور زندگی انسان را؛ از امر تغذیه، خواب، تفریح گرفته تا فعالیت‌های یاددهیـ یادگیری، آموزشی، پژوهشی و آکادمیک را تحت تاثیر خویش قرار داده است. غذای سریع^۱، سفر سریع^۲، ارتباط سریع، یادگیری پرسرعت، تندگوبی، تندخوانی، تندنویسی، برنامه‌ریزی سریع، ارزشیابی سریع^۳، سرعت گیری در چاپ آثار علمی و ... را می‌توان به عنوان جلوه‌های بازی از این جنبش ذکر نمود که هر یک از این موارد، با وجود داشتن مزایایی، در سطح قرار دادن انسان را، بعنوان وجهی مشترک، در بی داشته است.

همچنین، برخی اندیشمندان بر این باورند که بسیاری از مسائل فعلی حیات بشر ناشی از جنش شتاب است، بعنوان نمونه، ویبرو^۴ (۲۰۰۵) معتقد است علت بسیاری از اضطراب و فشارهای روحی، جنگ و دشمنی، نابرابری، تحریب محیط زیست، و در نهایت، نابودی تمدن ناشی از تعجیل و فشار زمانی^۵ است (نقل از صفاتی مقدم، ۱۳۸۸). هانور (۲۰۰۴) نیز سرعت را معادل با شلوغی، نظارت، شتاب‌زدگی، پرتکاپویی، فشار، صوری و سطحی بودن، تحلیل، نابردباری، فعالیت، سلطه‌ی کیمی بر کیفیت می‌داند^۶ (نقل از صفاتی مقدم، ۱۳۸۸: ۶۵).

در سال ۱۹۸۲ داسی^۷ پزشک آمریکایی، اصطلاح «بیماری زمان»^۸ را برای توصیف وضعیتی که غالب مردم در عصر شتاب به آن مبتلا شده‌اند، مطرح کرد. در این حالت، افراد دچار نوعی وسوس فکری شده و دائمًا می‌پندارند زمان در حال از دست رفتن است و فرصت ما ناکافی است و باید برای حفظ آن سریع ز

^۱ fast food
^۲ P. Whybrow
^۳ time pressure
^۴ Larry Dossey
^۵ time-sickness

می از عناصر اصلی اجرای این در جریان چگونگی و اهمیت ق ماختن آن برخوردار هستند هرای آن تجهیز شده‌اند؟ و ... متأثر از نهضت شتاب و تعجیل، است: جستجو نمود. دنیا و فناوری ایجاد کرده است اجتماعی، میاسی حیات انسان گرفته تا فعالیت‌های یاددهی - ت. غذای سریع^۱، سفر سریع^۲، زی سریع، ارزشیابی سریع^۳، این جنبش ذکر نمود که هر نوان وجهی مشترک، در پی

ت پسر ناشی از جنبش شتاب و فشارهای روحی، جنگ و تعجیل و فشار زمانی^۴ است، نقی، نظرات، شتاب‌زدگی، کیمی بر کیفیت می‌داند (به

توصیف وضعیتی که غالب رنوعی وسوس فکری شده و باید برای حفظ آن سریع تر

- ^۱ - fast food
- ^۲ - P.Whybrow
- ^۳ - time pressure
- ^۴ - Larry Dossey
- ^۵ - time-sickness

مبانی فلسفه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

و با شتاب بیشتر رکاب بزیم (به نقل از هانور، ۲۰۰۴: ۳). هانور (۲۰۰۴) با اشاره‌ای کوتاه به داستان مسابقه خرگوش و لاکپشت و برنده شدن لاکپشت، اظهار می‌کند که همیشه سرعت دلیل بر موفقیت نیست و چه بس ممکن است، مانع آن باشد. به نظر ایشان، اکنون زمان به چالش کشاندن ایده وسوس داشتن نسبت به اتخاذ سرعت و شتاب در انجام امور زندگانی است. چرا که شایسته است رمز داشتن آرامش و موفقیت در کارها و زندگی را در اصل «ستایش آهستگی» کاوید. طبیعی است این چالش با جنبش سرعت و تکریم آهستگی، مخالفت با استفاده از وسایل پرسرعت مثل اینترنت و یا هواپیما نیست (همان: ۴). همچنین، بر اساس نظر هانور (۲۰۰۴) زندگی توان با تعجیل می‌تواند به نوعی سطحی انگاری امور منتهی شود که هر گونه تلاش را برای برقراری ارتباطی واقعی با مردم و دنیا پیرامون با شکست مواجه می‌نمایاند. بدین خاطر که انسان با مبتلا شدن به «بیماری زمان» احساس می‌کند، برای انجام بسیاری از کارهای مهم و ارتباطات موثر با خانواده، دولستان و ... با مشکل نداشتن وقت کافی مواجه است و بدین ترتیب از عایدات فراوانی که از این بابت می‌تواند نصیبش شود، محروم می‌گردد؛ این خود مشکلات روانی زیادی را می‌تواند برای او بدبانی داشته باشد. بعنوان نمونه، در عصر کوتني یا دنیای شتاب، والدین دائمًا مشغول، برای گوش کردن به داستان‌ها و ترس‌ها، امیدها، و حرف‌های که بچه‌های شان از محیط مدرسه و دوستان در ذهن شان ایجاد شده، فرخصت کافی ندارند. این در حالی است که کودکان آرزو دارند خاطرات تلح و شیرین خود را برای والدین شان؛ که بزعم آنها نزدیکترین و عزیزترین کسان شان می‌باشند، بازگو کنند. می‌توان انتظار داشت چنین وضعیتی خود منشاء بسیاری از اختلالات روانی و ارتباطی آنها در آینده شود (همان: ۹).

در مقابل این شیوه زندگانی، نهضت آهستگی اولین بار توسط کارلو پترینی^۱، روزنامه‌نگار ایتالیایی، تحت عنوان غذای آهسته^۲ در مخالفت با تاسیس رستوران‌های غذای سریع^۳ مکدونالد در شهر رم در سال ۱۹۸۶ مطرح شد، امروزه به سایر جنبه‌های حیات انسان از جمله مدیریت آهسته^۴، آموزش و پژوهش آهسته^۵، مدرسه آهسته^۶، علم آهسته^۷، سفر آهسته^۸، گردشگری آهسته^۹، شهر آهسته^{۱۰}، طراحی آهسته^{۱۱} و

^۱ - Carlo Petrini

^۲ - slow food

^۳ - fast food

^۴ - slow management

^۵ - slow education

^۶ - slow School

^۷ - Slow Science

^۸ - Slow Travel

^۹ - Slow Tourism

مبانی فلسفه

دین و اسلام، ادب و ادب ایران، ادب اسلامی، ادب اسلامی

play.

luction.

خواندن آهسته یا کندخوانی^۳ توسعه یافته است (منصوریان، ۱۳۹۲). این جنبش، بعنوان واکنش و یا راه حلی برای مقابله با اثرات ناخوشایندی که «بیماری زمان» و سرعت‌زدگی به دنبال داشته است، محسوب می‌شود. هانور (۲۰۰۴) معتقد است آهستگی یادآور آرامش، دقت، شهود، صبوری، اندیشمندی و سلطه‌ی کیفیت بر کیمیت است. این واژه به واقع درباره‌ی برقراری ارتباط واقعی و باعثنا با مردم، فرهنگ، کار و پیشه، غذا و هر چیز دیگر است (به نقل از صفائی مقدم، ۱۳۸۸: ۶۵). نظام آموزش و پرورش آهسته به معنای طفره رفتن از کار نیست، بلکه به معنای اختصاص زمان مناسب به پژوهش، پرسیدن سوالات دقیق و انجام پژوهه‌هایی برای افزایش میزان ادارک عمیق‌تر می‌باشد. به عبارت دیگر، آهستگی به معنای صرف وقت بیشتر برای فهم بهتر و یافتن معنا و رها کردن خویش از تکریم ارائه جواب‌های صحیح و از قبل آماده شده، است. یعنی اینکه در مدرسه آهسته، معلم و دانش آموز بدون احساس فشار ناشی از عصر سرعت^۴ با استفاده از روش‌های تدریس فعال، فرصت لازم برای تأمل و تفکر دقیق را برای چالش ذهنی با موضوعات یادگیری فراهم می‌کند. در محیط‌های آموزشی آهسته، دانش آموزان بدليل نداشتن اضطراب بیش از حد، اشتیاق بیشتری برای یادگیری دارند، از این رو، قادر خواهند بود بگونه‌ای مستقل فکر کنند (رابرتسون، ۲۰۱۲). پرداختن مفصل به مفروضه‌های زیربنایی نهضت آهستگی و بویژه آموزش و پرورش آهسته، و ویژگی‌های این جنبش و اینکه آموزش و پرورش آهسته چه راهکارهایی را برای تغییرات اساسی در آموزش و پرورش ایران می‌تواند به ارمغان داشته باشد، مباحث مهمی است که در نوشتار کامل این مقاله ارائه خواهد شد.

منابع

صفایی مقدم، مسعود (۱۳۸۸). بررسی و تحلیل نهضت آهستگی و آتجه برای نهضت فلسفه برای کودکان در اختبار دارد. فرهنگ، ۶۹، صص: ۵۹-۸۲.
<http://lib.urd.ac.ir/index.php>

منصوریان، یزدان (۱۳۹۲) نهضت آهستگی: بازگشتی به سنت‌های کهن. Ehrcke, T. (2011). Staffroom Confidential: Do we need a slow school movement? <http://www.staffroomconfidential.com/2011/02/do-we-need-slow-school-movement.html>. Honore, C. (2004). *In Praise of Slowness: Challenging the Cult of Speed*. New York: Harper Collins Publishers.

^۱- slow city
^۲- Slow Design
^۳- Slow Reading
^۴- Gayle Karen Robertson

مبانی فلسفه

۵۴۳

- Robertson, G. K. (2012). Let the children play.
http://www.gov.mb.ca/healthychild/ncd/forum2012_letthechildrenplay1.
Sylwester, R. & Moursund, D. (2012). Creating an Appropriate 21st Century Education.
<http://iae-pedia.org>.

مبانی فلسفه

دیدارهای پیشگام و پیشگیرانه در میان افراد

، بعنوان واکنش و یا راه حلی
شته است، محسوب می شود.
ری، اندیشمندی و سلطه‌ی
هنا با مردم؛ فرهنگ، کار و
آموزش و پژوهش آهسته به
نم، پرسیدن سوالات دقیق و
آنستگی به معنای صرف
دهای صحیح و از قبل آماده
تار ناشی از عصر سرعت؛ با
چالش ذهنی با موضوعات
اشتن اضطراب بیش از حد،
نقل فکر کنند (رابرتسون^۴،
آموزش و پژوهش آهسته، و
را برای تغییرات اساسی در
در نوشتار کامل این مقاله

فلسفه برای کودکان در اختیار

<http://lib.urd.ac.ir>

Ehreke, T. (2011). St
<http://www.staffroommovement.html>.

Honore, C. (2004). In
Harper Collins Publ

¹ - slow city
² - Slow Design
³ - Slow Reading
⁴ - Gayle Karen Robertson

